

ישיבות המליאה

הישיבה השביעית

ביום כ"ה בכסליו תשט"ו בשעה 10.45—1.30 בצהריים בבית-החלוצות בירושלים.
הנוכחים: החברים האדונים בן-חיים, בנעט, ברקוביץ, הוז, טור-סיני (יו"ר),
ייבין, כהן, עגנון, פולוצקי, ריבלין, שמעוני.

חברי-הכבוד האדונים סלושץ ופיכמן.

המנהל האמרכלי הא' מנור וחברי המזכירות המדעית
האדונים איתן ומדן.

האדונים ילון וקלוזנר הצטדקו על היעדרם; ה' שניאור בחו"ל.
סדר היום: א. אזכרה למ' זולאי ז"ל

ב. דין וחשבון של ועד הפרסומים

ג. דין וחשבון של ועד הדקדוק והמילון

ד. דין וחשבון של ועד המינוח

ה. דין וחשבון של הוועד האמרכלי

ו. פרישת הא' ילון מחברות באקדמיה

ז. הצעות לבחירת חברים נוספים וחברים-יועצים

א. הא' טור-סיני פותח בדברי אזכרה לחבר האקדמיה ד"ר מנחם זולאי ז"ל,
שנפטר לפתע ביום ד' בכסליו תשט"ו.

ב. הא' פולוצקי מוסר דו"ח של ועד הפרסומים:

מאז הישיבה האחרונה יצא קובץ מיוחד של „לשונונו“ בעריכת ה' טור-סיני.
הקובץ מסיים את הסדרה של „לשונונו“ מיסודו של ועד הלשון העברית. באותו
זמן יצאו ארבע חוברות של „לשונונו לעם“, ובהן נסתיים מחזור ה' של
כתב-עת זה. עדיין לא הוחלט על עתידם של „לשונונו“ ושל „לשונונו לעם“.

נגמרת הדפסתם של המילון למונחי המוסיקה ושל המילון
למונחי המכונות, שהוכנו ע"י ועד הלשון ויצאו כפרסומי האקדמיה.
נמסר להדפסה המילון למונחי הטלפונאות. מילונים נוספים מוכנים למסירה
לדפוס. נדפס והולך בסדרת מחקרי לשון (ע"י מוסד ביאליק) ספרו של
הא' בן-חיים, „עברית נוסח שומרון“.

ה' טור-סיני מציע שייבחר חבר נוסף לוועד הפרסומים במקום
הא' זולאי המנוח.

הא' ריבלין נבחר לחבר ועד הפרסומים.

ג. הא' בן-חיים מוסר דו"ח של ועד הדקדוק והמילון:

ועד הדקדוק והמילון נבחר בישיבה האחרונה של המליאה, וחבריו:
בנעט, ילון, פולוצקי ואני כמרכז פעולות הוועד הזה. זמן קצר לאחר הישיבה
יצאו שניים מן החברים לחו"ל, ומר ילון התפטר, ורק בכ"ה במרחשוון נתכנס
הוועד לישיבתו הראשונה בלי מר ילון. הוועד החליט להעמיד שלוש ועדות,
מלבד ועדה למילון ההיסטורי. על ועדה זאת והרכבה ידון הוועד לאחר גמר
הדיונים עם מוסד ביאליק.

ואלו הוועדות שהעמיד הוועד:

1. ועדה לשאלות דקדוק שימושיות. ע"י ועדה זו תחדש האקדמיה את פעולת הוועדה לדקדוק של ועד הלשון, שהפסיקה את עבודתה לפני שנתיים. בפגרת הקיץ נעשו הכנות לכינוס החומר הלשוני ולניסוח הכללים הדקדוקיים, שיובאו לדיון בוועדה זו. לפי שעה בידינו כל החומר מתחום נטיית השם. לפי טיב החומר וכמותו המרובה וקשייו העצומים, עתידה ועדה זו להיות ועדה מתמדת של האקדמיה, שלפניה יובאו לדיון שאלות דקדוק, שיצטברו אגב עבודתן של ועדות המינוח. תפקידה של ועדה זו, כשל שאר הוועדות, הוא להכין ולהכשיר את הדיון במליאה.

הואיל ואנו עומדים לפני בחירת חברים נוספים וחברים יועצים, לא ראה ועד הדקדוק והמילון להציע את החברים לוועדה זו. אחר הבחירות יתכנס הוועד ויציע את החברים לוועדה זו לפני המנהלה כדין.

2. ועדה לתעתיק: אחת התביעות הנמרצות ביותר מן האקדמיה היא התביעה לקבוע תעתיק לאטיני לכתב העברי לצורכי מוסדות המדינה במי"מ שלה עם מוסדות חוץ — אין המדובר בהמרת הכתב העברי בלאטיני — וכן תעתיק מכתב לאטיני לעברי, בעיקר לצורכי הכנת מפות.

לשעבר עבדו ועדות אחדות בהכנת ההצעה לתעתיק ולבסוף עבדה ועדה ממשלתית, ובה השתתף בא"כוח של ועד הלשון. ההצעה שעיבדה הוועדה הוגשה לממשלה בצירוף המלצה, שהשאלה תובא להכרעת ועד הלשון.

עכשיו הגיעה השעה לעסוק בשאלה זו ולפסוק בה הלכה. ועד הדקדוק והמילון כונן ועדה לבדיקת ההצעה, וחבריה הם האדונים ייבין, פולוצקי ואני.

הוועדה כבר עיינה בהצעות נוספות והיא תסיים את פעולתה בקרוב ותביא לדיון במליאה את הפרק הראשון, והוא התעתיק מן הכתב העברי ללאטיני.

בוועד הדקדוק והמילון לא היה כל ספק, שעל האקדמיה לדון בקרוב ולהכריע בבעיית הכתיב העברי בכללו. התעתיק מעברית ללאטינית הוא רק הפרק הראשון במסכת זו. הפרק הקל ביותר.

3. הוועדה למפעלי דקדוק מדעיים: ועדה זו תערוך תכנית לעבודת יחידים בתחום מדע הדקדוק, עבודות כגון הכנת ארכיון תקליטים של מבטאי העדות, אוספי ידיעות דקדוקיות ממקורות ספרותיים שונים. ועד הדקדוק והמילון ישמש כוועדה למפעלי דקדוק מדעיים.

עם פרישתו של מר ילון נשארו בוועדה רק 3 חברים, שהוא המספר המינימלי אף לפי התקנון. כדי שאפשר יהיה לעבוד בלא הפרעות, מן ההכרח להוסיף עוד חבר אחד לפחות, ואני מציע להוסיף עוד שני חברים.

ד. במקום יו"ר ועד המינוח מוסר הא' איתן (מזכיר מדעי) דו"ח של ועד המינוח. מונה את הוועדות שעבדו בשנת תשי"ד:

בירושלים: הוועדה למונחי הגיאוגרפיה, הוועדה למונחי החינוך, הוועדה למונחי הרפואה, הוועדה למונחי המשפט.

בתל-אביב: הוועדה למונחי המוסיקה, הוועדה למונחי תרבות-הגוף, ועדת הקבע למונחי צבא.

ב ח י פ ה : הוועדה למונחי הטלפונאות, הוועדה למונחי הריתוך, הוועדה למונחי הספנות, הוועדה למונחי בניית-סכרים, הוועדה למונחי כלי מדידה, הוועדה למונחי תורת הקרקע, הוועדה למונחי הגיאודסיה.

העבודה סבלה ממחסור בחברי-האקדמיה בוועדות שונות, בייחוד בחיפה שאין בה נציג של האקדמיה. בוועדה למונחי הצבא לא היה חבר מחברי האקדמיה, אלא חבר ועד הלשון (הא' פֵאִיאַנס) ומוזכיר מדעי בלבד. מסיבות אלה לא היה אפשר להפעיל ועדות נוספות.

לפי שעה החליט ועד המינוח, שתעבודנה בירושלים חמש ועדות מינוח: למונחי הפסיכולוגיה, למונחי החינוך, למונחי הגיאוגרפיה, למונחי המשפט ולמונחי המטבח. בת-ל-א-ב-יב חמש ועדות: למונחי האפייה, למונחי תרבות-הגוף, למונחי הדפוס, למונחי המשפט ולמונחי הצבא. בחיפה חמש ועדות: למונחי הספנות, למונחי בניית סכרים, למונחי תורת הקרקע, למונחי כלי המדידה, ולמונחי ביוב ואינסטלציה.

ועד המינוח תובע להרחיב את המזכירות המדעית ולהגדיל את הרכב האקדמיה מתוך התחשבות מיוחדת בצורכי העבודה.

ה. האדונים ייבין ומנור (המנהל האמרכלי) מוסרים דו"ח של הוועד האמרכלי:

לפי שעה מובטחות רק ההכנסות מהקצבת משרד החינוך והתרבות ומהקצבת הסוכנות היהודית. עם שאר המקורות של ההכנסות המשוערות מתנהל משא ומתן, ועדיין אין תוצאות של ממש. ביקשנו הגדלה ניכרת של הקצבת הממשלה, אבל נענינו רק במידה קטנה. לפי ההכנסה המשוערת עד אפריל הבא נוכל לקיים את העבודה הקיימת כמו שהיא ולשלם חלק מן החובות המוטלים עלינו. נעשה ניסיון לכוון ועד ידידי האקדמיה בבריטניה. החחלנו לדון בתכנית בניין משלנו. הקרן הקיימת לישראל הקצתה לנו קרקע לשם כך — 2 דונמים — על-יד בנייני האוניברסיטה העברית. מר יונה אתינגר משתדל לרכוש בארצות הברית תורם, שימציא לנו את הסכום הנדרש להקמת הבניין.

ו. בדיון מפורט על מכתבו של ה' ילון, המביע את רצונו לפרוש מחברות באקדמיה, הוחלט לקבל מתוך צער את התפטרותו.

ז. הא' טור-סיני הביא לפני המליאה את רשימת המועמדים, שנדונה בוועדה להכנת הבחירות של החברים הנוספים והחברים-היועצים.

אחר דיון בהצעות הוחלט לערוך את הבחירות בישיבה הבאה.